

■ Dwaze Grootmoeder Carmen Arias, geheel rechts, tijdens een protestmars, die na 36 jaar nog elke week worden gehouden.
foto Guadalupe Chávez Pardo

‘Verleden Zorreguieta is een smet’

Ironie. Kroningsdag valt toevallig samen met de herdenking van de eerste mars van de Dwaze Moeders van de Plaza de Mayo, morgen 36 jaar geleden.

door onze correspondent
Simon van Woerden

Het is een ironische spelling van het lot. Als Nederland morgen de kroning van Willem-Alexander viert, herdenken de Dwaze Moeders van de Plaza de Mayo hun allereerste protestmars, op de dag af 36 jaar geleden. Het samenvallen van de data is puur toeval, al benadrukt het wel de rol die de vader van de nieuwe Nederlandse koningin speelde tijdens het militaire regime van generaal Jorge Videla - dat tussen 1976 en 1983 naar schatting tussen de 9.000 en 30.000 slachtoffers eiste. De Dwaze Moeders herdenken het feit dat op 30 april 1977 veertien van hen voor de eerste keer de straat opgingen om opheldering te eisen over het lot van hun vermiste kinderen. Sindsdien werden de *Madres de Plaza de Mayo* een begrip en kregen ze in 1992 de Sacharovprijs van het Europese Parlement. De moeders zijn nu vaak oma's. Nog steeds maken ze, elke donderdag, hun protestrondje. Ze dragen nog altijd de woede en het verdriet over de slachtoffers van de dictatuur met zich mee. De broer van Carmen Arias (71), Angel Arias, is zo'n slachtoffer. Hij verdween in mei 1977 samen met zijn vriendin Beatriz

Sarpi. Al jaren loopt Dwaze Moeder Carmen elke week het vaste rondje mee. Ze weet - zoals alle Argentijnen - van de aanstaande inhuldiging van prins Willem-Alexander en prinses Máxima. „Het Argentijnse volk is natuurlijk trots. Maar we weten ook allemaal wie haar vader was, dat is wel een smet. Hoewel Máxima daar zelf niets mee te maken heeft.” Jorge Zorreguieta was secretaris van landbouw in het Videla-regime en zou geweten hebben van de gedwongen verdwijningen, iets wat hij zelf altijd heeft ontkend. Als de mars voorbij is omhelzen een aantal omaatjes Arias. Ze barst in huilen uit. Hoewel Arias niet de exacte details van de aanklachten en onderzoeken tegen Jorge Zorreguieta kent, zegt ze de inspanningen in binnen- en buitenland voor juridisch onderzoek wel te steunen. „Er waren zo veel mensen betrokken bij Videla's regime, zeker niet alleen militairen. Prima dat ze Zorreguieta onderzoeken, of dat nou hier gebeurt of in een ander land.” Guido Prividera, de zoon van de in 1976 verdwenen Marta Sierra, zou liever zien dat de vader van de aanstaande koningin in Argentinië wordt berecht. „Dat zou ideaal zijn, ja. Maar omdat het om misdaden tegen de menselijkheid gaat snap ik dat ook in andere landen onderzoek gedaan wordt. Die internationale strafvervolgning geeft ook een meer objectief, universeel gevoel erbij.” De afwezigheid van Jorge bij de inhuldiging van zijn dochter vindt Prividera een familiekwestie. „Wel werkte Zorreguieta voor een regering die mensen vermoordde, liet verdwijnen. Hij is een crimineel die thuis hoort in de cel.” Prividera is een van de cliënten in de rechtszaak die mensenrechtenadvocaat Rodolfo Yanzón in Argentinië bij onderzoeksrechter Daniel Rafecas heeft aangebracht.

Jorge Zorreguieta werkte voor een regering die mensen liet verdwijnen. Hij is een crimineel

Zorreguieta zal daarin waarschijnlijk slechts als getuige worden gehoord. In Nederland loopt ook onderzoek naar Jorge Zorreguieta: advocate Liesbeth Zegveld kwam begin dit jaar met een nieuwe aanpak. Ze denkt dat Máxima 'de angel uit de inhuldiging heeft gehaald' met het wegblijven van haar vader. Maar het gaat Zegveld verder niet om het koningshuis, zegt ze, want de verantwoordelijkheid van Zorreguieta als ambtenaar staat hier centraal. Zegveld: „Het gaat erom dat niet, zoals vaak wordt gezegd, uitsluitend de militairen bepaalden wat er gebeurde. Vanaf de civiele kant werd gedood, zo niet aangestuurd. Bijvoorbeeld in het geval van Alberto Golberg: toen hij moest verdwijnen werd zijn contract bij agrarisch onderzoeksinstituut INTA ook direct beëindigd en moest hij voor zijn eigen ontslag tekenen.” Prividera werkte zelf ook voor het INTA, net als zijn moeder. Voordat zij verdween.

Máxima sprak met Dwaze Grootmoeders

BUENOS AIRES - Prinses Máxima had in 2006 een geheime ontmoeting met de Grootmoeders van de Plaza de Mayo. Dat is bevestigd tegenover het Franse persbureau AFP door Estela de Carlotto van de organisatie. Volgens haar was het destijds een zeer positief gesprek. „Máxima liet zien dat ze niet onverschillig staat in mensenrechtzaken. Ze was erg gevoelig en veel meer verbonden met Argentinië dan ik dacht”, zegt De Carlotto. Ze voegt eraan toe dat de ontmoeting met de prinses was geregeld door de Nederlandse ambassade in Buenos Aires. Bijzonderheden over die bijeenkomst werden geheim gehouden, al wees koningin Beatrix er tijdens het staatsbezoek aan Argentinië in 2006 zelf al op dat haar schoondochter een half jaar eerder de Dwaze Grootmoeders had bezocht. De grootmoeders proberen de tijdens de dictatuur door het regime gestolen baby's ter herenigen met de familie. In 2006 had Máxima ook een ontmoeting thuis, in Villa Eikenhorst, met de Nederlands Argentijnse Alejandra Slutzky, aldus de Volkskrant. De laatste vertelde over haar verdwenen vader die tijdens het regime van dictator Videla van zijn bed werd gelicht en van wie nooit meer wat werd gehoord. In 2001 nam Willem-Alexander het nog op voor zijn schoonvader, met zijn opmerking dat het allemaal anders lag met de 'Vuile Oorlog'. Hij verwees daarbij naar een brief in een krant, niet wetende dat die tekst van Videla zelf was. 'Een beetje dom', zou Máxima later de actie betitelen in haar eerste tv-interview, waarmee ze de harten van veel Nederlanders stal. Spontaan was die opmerking allerm minst. Oorspronkelijk stond in het draaiboek van het interview dat Willem-Alexander deze zin zou uitspreken, aldus de Volkskrant. Maar tijdens de repetitie bleek dat deze woorden uit de mond van Máxima veel meer effect hadden.